

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
 a hová a lap szellemi részét megillető közle-
 mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
 Egész évre 32 korona.
 Félévre 16 korona.
 Negyedévre 8 korona.
 Egy hóra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
 ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal: —
Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögcentiméternyi tér hirdetési ára
 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
 kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor.

Ngilttéri cikkek garmond sora után
 40 fillér fizelendő.

A miniszter és a székelyek.

Kolozsvár, okt. 29.

Rég az ideje annak, hogy a székelyföldről hangzik a segélykiáltás. Hazánknak ez az erős népfaja romlásnak és pusztulásnak indult. Hanem azért hosszú időn át nem látta meg senki a pusztulás tüneteit, nem hallotta meg senki a segélykiáltást. Gondolom, hogy ez a magyar kormányok hihetetlen szervilizmusából származott, mert a mi kormányaink maig is arról nevezetese, hogy nem annyira hazánk, mint Ausztria érdekeit szeretik szolgálni. Magyarországnak pedig legmegbízhatóbb, legmagyarabb népét a székelyt erősíteni és gyámolítani, nem áll Ausztriának érdekében. Bizony még a sóvinisztnak kürtölt Bánffy sem törődött a székely bajokkal, noha már akkor állandóan hangzott a panasza, a székelyek romlásáról. Széll Kálmánról — noha nem tartjuk őt sem Magyarország megváltójának — elismerjük, hogy valamilyen bátrabban, hazafiasabban és önállóbban kormányoz, mint összes elődei, a kik Bécs előtt soha sem voltak képesek a derekukat kiegyenesíteni. Ezt az erényt Széll sem gyakorolja ugyan, de bizonyos mértékben ügyeszk meneti a magyar nemzet pusztuló elemeit. Ezt bizonyítja a ruthén akció és ezt bizonyítja az a kongresszus, amit a székely nép megmentése érdekében, több füsttel, mint tüzzel és több beszéddel, mint eredménnyel rendeztek.

De hát mások ennyit se tettek! A székelyföld a legújabb időkig nem is látott eleven minisztert. Most azonban Hegedüs Sándor után, Darányi megy el a Sikulusok földjére, hogy saját szemével győződjék meg a veszedelemlről. Hát ez a jó indulat is valami. Mert szinte bizonyos, hogy a jó indulatnál egyéb eredményt, vagy jelentékeny javulást a miniszteri látogatás sem hozhat létre. Vagy ha igen, az bizonyos alig ér valamit. Nem ér sokat pedig azért, mert a bajok, a nyomorúságok, a veszedelmek előidéző okait, annak idejében nem vette figyelembe senki; a székelyek panaszára, elégedetlenségére, segélykiáltására ügyet sem vetettek, mert a Tiszák, a Szaparik, a Bánffyak sokkal jobban elvoltak foglaltak hatalmuk kibővítésével, pozíciójuk erősítésével, semhogy ennek a népnek az ügyével foglalkoztak volna. Különbö feltehető — hogy annál a barátságos és jó indulatú viszonyról fogva — a melylyel Ausztria irántunk mindig viseltetett, az a miniszter, a ki a nemzeti erő fejlesztés kérdéseivel foglalkoz-

zik, könnyen kegyvesztetté válik, már pedig ezt az eshetőséget, a magyar miniszterek nem szokták megkísérteni.

Most azonban csodálatosképen, mégis kísérletezni akarnak. Erre mutat az, hogy Darányi miniszter körutrá indult a székely földre. De ismétljük, hogy az eredményben nem nagyon biznak. Nem bizunk pedig azért, mert a székelyföld nyomorúságának előidézésére befolyó bajok és állapotok most már nehezen változtathatók meg. Tudjuk, hogy első sorban a tagosítás idézte elő részben az elégedetlenséget és szegénységet. A közlegelők és a közös erdők megszűnése egyszerre forgatta fel a normális állapotokat. A szegényebb népelem többé nem tarthatott apró házi állatokat s a jobb módunak is redukálnia kellett marhaállományát. Pedig a marhatenyésztés és a fakereskedés jelentékeny jövedelmi forrást képezett. A miniszter ur az erdő okserü kihasználásának gyors kereszttől vitelével használhat valamit, de a tagosítást — mely többnyire a birtokos osztály kapzsisága által immár általánossággban meg van, meg nem történté tenni nem lehet. Itt tehát a segély későn érkezett. Van azonban olyan tér is, a hol az állam segítő keze némi eredménnyel működhetne. Ez pedig az, ha a székelyeket megmentené — már a kik még menthetők és a mennyiben menthetők — a bankok uszorrájától. Mert hiszen tudjuk, hogy a székelyföldön elszaporodott bankok milyen magas perczentre dolgoznak. Tudjuk azt is, hogy az oláh bankok nagy buzgalommal működnek a székelyek közt. Itt még olcsó pénzzel segély nyújtható, — noha már tenger sok a bankok áldozata, a kiknek könnyű alkalom nyílt adósságcsinálásra.

A székelyföld, illetőleg a székelyek nyomorúságát természetesen a tömeges kivándorlás is elősegíté, a mennyiben ezernyi ezer munkáskezet nyelt és nyel el ma is Románia, a kik a megazdagodás reményével vándorolnak ki és ettől a vándorlási kedvtől még az sem riasztja vissza, ha látják, hogy bizony onnan gazdagon még senki sem tért vissza.

Ebben az irányban feltétlenül sürgős reformra van szükség. Mindenestre meg kell nehezíteni a kivándorlás lehetőségét nemcsak az összesnek, de az egésznek érdekében is, mert hiszen a legtöbb székely meg gondolatlanul saját vésztebe rohan.

Mi azonban nem akarjuk felsorolni mindazon viszonyokat, melyek a székelyek romlását mozdította elő. Hisz-

szük, hogy ezzel majd szolgálnak a miniszternek a hivatottak, a székely kormánybiztos és közegei. Azt azonban remélni akarjuk, hogy Darányi csakugyan komoly czélból megy a székelyekhez. Hinni akarjuk, hogy diszszonoklatokra, bankettre, mozsárágyu lövésre és fehér ruhás leányokra nem relettál, hanem komoly czélja: a székelység mentésének körülményeit és eszközeit kutatja. Igaz, hogy miniszterek ünneplés nélkül nem igen indulhatnak körutrá, vagy mondjuk tanulmány utrá, de Darányi miniszter hűsága még nem határtalan — noha abban az állásban, hihetetlenül gyorsan növekszik ez az emberi gyarlóság.

Örvendünk, ha a miniszter ur erős kézzel ragadja meg a székelyek ügyét, mert ennek a népnek megmentése, az ország megmentését jelenti. Épen ezért nemuljanak el a diszlövések, szünetlenek a tosztok és ünnepélyes fogadások, mert a munka komoly és nehéz és a ki megoldja, azt a székelyek és nemzedék hálája kíséri.

A székely-kérdés. Az országgyűlési függetlenségi párt hétfői értekezletén Molnár Józsiás indítványára beható tárgyalás alá vette a székelység kérdését. A vitában Kossuth Ferencz, Rátkey László, Tóth János és mások vettek részt.

A dévai mandátum. Déváról jelenti tudósítók: A dévai választókerületben 1902. május hó 30-án megválasztott gróf Thorotzkay Miklós orsz. képviselő ellen a választás érvénytelenségének kimondása iránt beadott petíció ügyében november hó 3-án kezd meg a vizsgálatot Bocskor Mihály kir. ítélőtáblai bíró, mint a kolozsvári kir. ítélőtábla által kiküldött vizsgálóbiztos. 21 dévai tanu van erre a napra a dévai kir. törvényszék épületébe megidéztve, köztük dr. Farkas Béla volt választási elnök.

A póttartalékosok behívása.

Bécsben nem engednek.

Bécsből származó több híradás jelenti, hogy a póttartalékosokról szóló javaslatnak a napirendről való levétele nem jelenti, hogy a katonai kormány engedményekre lenne hajlandó.

A bécsi tudósítás szerint a kormányok szemernyi engedelmességre sem hajlandók, a bizottsági tárgyalás elhalasztásának egészen más a célja.

A monarchia mindkét államában egyforma törvényt kell hozni a véderő minden ügyében; de míg a magyar kormány semmi engedelmességre nem hajlandó, addig az osztrák kormánynak a légnagyobb valószínűség

szert engednie kell. Ebből önként következ, hogy alkalmasint a magyar kormány is módosítani fogja a javaslatát, — oly formában és addig a határig, ameddig Welsersheim gróf hajlandó lesz az engedelmességre.

Ennél fogva a halasztásnak nem is az osztrák bizottsági tárgyalás az igazi határideje (mert az osztrák védőerő-bizottság mai összetételében ugysis föltétlenül elfogadja a kormány minden propositióját), hanem az osztrák képviselőház plenumban való első olvasás befejezése.

Akkorra mindenesetre nyilatkoznia kell Welsersheimnek az engedményeiről. Hogy ez mikor következik be, azt ma még sejteti sem lehet, mert az osztrák képviselőházban már a katonai javaslatok első olvasásakor nagy vita, sőt alkalmasint obstrukció is lesz.

Eltűnt 305,000 korona.

Ujabb sikkasztás Aradon.

Aradnak ugy látszik, ujabbban az a sors jutott osztályrészül, hogy ott csinálják évenként a sikkasztások legnevezetesebb szenzációt. Csak nemrég hagyta a városra Weitzer János a vagyonát, de az egyensúly megintott volna, ha ez az összeg sértetlenül jut az aradiak birtokába. Amit tehát a polgárok egyfelől ajándékba kaptak, azt másfelől ellopta tőlük a legrissebb sütteti sikkasztó. A mostani nagy sikkasztásról a következőket jelentik:

Böhm Adolf, az aradi Ipar- és Népbank vezérigazgatója az intézet pénztárából 305,000 koronát sikkasztott. Böhm egyik legtekintélyesebb polgára volt Aradnak, aki a társaságokban is nagy szerepet játszott. Főleg azonban a városi ügyek intézésében volt tevékeny része s mint a törvényhatósági bizottság tagja, a polgárság egyetemessége előtt nagy sulya volt szavának. Böhmöt általában gazdag embernek tartották Aradon, tehát költségei, nagyuri háztartása és drága kedvtelése, nem keltettek különösebb feltűnést. Mint most kiderült, Böhm szenvedélyileg játszott a börzén s akkora adósságot csinált, hogy idegen pénzhez kellett nyulnia annak fedezésére.

A sikkasztásnak a bank egyik könyvelője jött a nyomára, aki fölfedezéséről nyomomban jelentést tett az igazgatóságnak. A bankban egyszerre óriási fejvesztettség kapott lábra. Az igazgatóság titokban akarta az óriási hiányt pótolni, de a sikkasztás híre mégis hirtelen elterjedt a városban, ahol általános megütközést keltett. Az aradi pénztárvezeték vezetőivel rögtön megejtett pénztárvizsgálat során kiderült, hogy a bank pénzéből mintegy 305,000 korona hiányzik, de valószínű, hogy később még nagyobb hiánya is fognak rajjönni.

A sikkasztás hírére nagy néptömeg verődött össze a bank épülete előtt. A betevők szitkozódva rohantak meg a pénztárat és vissza követelték betéteiket. Eközben újra összeültek az igazgatóság tagjai, akik vakon bíztak Böhmében és hamarosan 200,000 koronát fedeztek a hiányból. A betéteket így akadálytalanul fizethették vissza. A veszély esze-

rint nem olyan fenyegető, amilyennek első pillanatokban látszott. A bank 1860-ban alakult 709,000 korona tartalékalappal és egyike volt a legtekintélyesebb aradi pénztáratoknak.

Az Emke gyufa.

Beregszászy László az Emke könyvelője és Molnár István az Emke levéltárosa több napon kereszttől vizsgálatot tartottak a temesvári gyufagyárban s vizsgálatukról hosszabb jelentésben számolnak be az igazgató választmányának. A terjedelmes jelentésből közöljük az alábbi érdekes részeket:

A gyújtók egység árai folytonosan csökkennek ugy anyira, hogy jelenleg, kivált mióta a kartel megszűnt, 25—30% olcsóbban kénytelen ügyleteit kötni, mind addig, hogy hatalmas vállalata továbbra is prosperálhasson.

Ellenőrzési eljárásunkat tetemesen megkönnyítette a gyár példás és a lehetőség egyszerű ügykezelése. Ennek folyamán, a do-log természeténél fogva, tekintélyt nyertünk a gyár összes könyveibe: örömmel jelenthetjük, hogy nemcsak a törvényesen hitelesített üzleti könyvek, de a munkások közt közösen forgó anyag raktárkönyv, anyagfelhasználási jelentés, munkások bérkönyve és általában minden kezelési könyv és nyomtatvány magyar nyelven vezetettik, dacára annak, hogy a munkások egy része nem bírja a magyar nyelvet.

A hazai párpártolás korszakában, mely minden iparágra kiterjed köteleességünknek tartjuk a nyersanyagok beszerzési forrásai részletezésébe bocsátkozni:

A gyufagyártás főkélléke természetesen a fa, melyett a karánsebesi, kosszovai, lugosi, marzsinaí és resioza-vidéki erdőkből az 1902 évben 34,717.97 K. értékben; továbbá a deszka, melyett Schwarzcz Mendel szászrégeni, Klein Sándor brassói és a felvidéki Popper-féle gőzfűrészek gyárból az évben 6,501.98 K. értékben vásároltak. Lényeges szerepet játszik a gyártásnál a csomagolásra szükségelt papíros, melyett 11,536.31 K. értékben Coponyi Márton brassói és Merkens Károly zernesti papírgyárból hoztakat ugyancsak az évben. Kisebb-nagyobb alaku czimkéket pedig Légrady Testvérek és Hamburger és Birkholz budapesti műintézetéből az évben 13,604.70 K. értékben rendeltek.

A dobozok készítésénél és csomagolásánál szükséges burgonya-keményítőt a Kiskőr-füziói gyárból 2800.32 K. értékben; enyvet a zalathnai kénkovand gyárból 6813.42 K. értékben szereztek be az évben.

A vegyszeti laboratoriumban feldolgozásra kerülő gyújtó-anyag közül, mely a legkülönbözőbb anyagból van összeállítva a következőket jegyeztük fel: paraffint az orso-vai petróleum gyárból 10,963.10 K. értékben, kénsvat a „Hungária” budapesti vegyszeti gyárból 1730.75 K. értékben vásároltak. A többi itt fel nem sorolható segéd anyagokat külföldről kénytelenek fedezni, mert Magyarországon azok beszerzési torrása nem található. Végül megemlítendő, hogy a csomagok összekötésére szolgáló spárga szükségletét a szegedi kenderfonó-gyár részvény társaságtól szerzik be.

Nem szavakon mulik a dolog lényege, hanem tényeken, ezeknek ismertetéséhez pe-

TÁRCZA.

Tépelődések.

Lépcse, 1902. október hó.
 II.

Mi sem tart vissza. Haladok a magam után, biztos léptekkel török előre. De a jövő megfoszt önbizalmamtól s a mult félenkké tesz. Hiába a mult tapasztalatai kitörülhetetlenül be védődnek az ember lelkebe s nem engedik, hogy ész nélkül előre rohanjon. S a jövő, illetve az ezzel egy jelentőségű aggodalom nagyon is tétovázóvá tesz bennünket. — De hisz hova is törtétnénk előre? Csak nem térrünk le a járt utakról? Minden kalauz nélkül hova, mely irányban menjünk. Csak természetesen, hogy megkérdezzük a multat, hogy ennek alapján minél jobban építsük fel jövőnket. Tehát jól akarjuk felépíteni a jövőnket? De hiszen a multból csak azt tudhatjuk meg, hogy milyen rossz volt eddigi életünk. Honnan tudhatjuk meg, mikép építsük fel jövőnket. Erre senki sem taníthat meg bennünket. Ide-oda dobál a balszerencse. Jobban tesszük, ha nem sokat kérdezősködünk, hanem minden gondolkodás nélkül végig járunk az életet. Igen ám, csak hogy a játékhoz is érteni kell. Különbö kinevetnek. És milyen nehezen bírjuk elviselni a megmosolygást. Nincs egyebet mit tennünk, minthogy hát ne játszodjunk végig az életet. — De nem folytatom tovább. Nagyon nehezemre esik ez a tónus. — Mi nem játszunk az élettel. Nagyon is komolyan vesszük azt. Hiszen benne van az életben egész mi voltunk; tes-

testől-lelkestől, mindenestől benne vagyunk az életben, mikép játszhatnánk mindazzal, a mi igazán és egyedül értékes mi nekünk. — De hiszen majdnem mindenki csak játszik az életével; hogy ugy mondjam: egész élete s mindaz, a mi életét jelenti csak arra való, hogy unalmát elűzze; majdnem mindenki csak szorakozást keres az életben.

Mi komolyabban fogjuk fel az életet. Legalább is egész valónk tiltakozik az élet léha felfogása ellen. Bár nem tudjuk megokdatolni vonzalmunkat, de inkább vonzódunk ahhoz a másik felfogáshoz, a melyly azt mondja, hogy ez az élet csak megpróbáltatás.

Ámde ebben a felfogásban sem vagyunk képesek kimutatni az igazságot. Nem tudjuk ugyanis észszel felérni, hogy mire való ez a megpróbáltatás. Ha valaki valóban ki akarna bennünket próbálni még csak érthető volna ez a felfogás, de abban az esetben is csak ugy, ha az a valaki ebbe a világba tartoznék és a miénkhez hasonló korlátozott intelligenciával bírna, de a legtekintélyesebb lénynek semmiféle szüksége sem lehet ilyen kísérletezésre. Avagy más értelmé van talán a megpróbáltatásnak és nem kipróbálást jelent. Talán egy jelentőségű a megpróbáltatás a szenvedéssel. Ez ellen a felfogás ellen mit sem szólhatok, mert hiszen ez a felfogás a tapasztalatlan épül fel. Szent igaz; szenvedünk és valószínűleg: szenvedünk kell. A tényt látom, magam is szomoruan tapasztalom, de nem értem meg. Nem értem meg, mert okát kinem fürkészhetem és célját senki sem magyarázza meg nekem. Teljesen tanácstalanul állok.

Hej! nem jól van ez így. A bajon segíteni kellene. Igen ám, de mikép? Ugy hogy ne törődjünk az egész dologgal. Ezerjőfű az

a nemtörődömség. De hát mire is való az élet nyomorúságát még tetőzni theoretikus hiábavalóságokkal. Az okoskodás helyességét magam is könnyen belátnám és sutba dobok minden irkafirkát, pityergést és szentimentáliszkodást, ha igazra volna ellenfelemnek, ha valami okos, megnyugtató érvet tudna felhozni állításai mellett. A mig ezt nem teszik ellenfeleink, már pedig ezt soha sem fogják tehetni — addig helye van a sirásnak és a szenvedés és kín fakasztotta könnyüket nem szabad léha mód szentimentáliszkodásnak bélyegezni. Ismétlem, a mit már oly sokszor mondtam: a kint és a szenvedést nem az okoskodás, a theoretikus fecsegés okozza. Nagyon helyesen mondja Heine, hogy a theoretizálás arra sem képes, hogy az eget kicsalja a kemenczéből. A nyomornak és a kinnak létele, az élet bizonytalansága, a mult szomorú tapasztalata stb. stb. mindaz, a mi embert és emberi életet jelent — tölem és mindenféle okoskodástól teljesen független. Éppen az fáj nekem, hogy semmi mód sem segíthetünk magunkon. Nem adatott meg nekünk, hogy kikérüljük sorsunkat, nem adatott meg nekünk még az sem, hogy mások nyomorát bárnémileg is enyhítsük.

Ugye nem marad egyéb hátra, mint megnyugodni a megváltozhatatlanban. Nagyon szép mondas, de a ki nem tud megnyugodni annak bizony semmiféle szép mondas sem szerzi meg a kívánatos nyugalmat. — De hát mit tegyünk? Éppen ezt szeretnők tudni. Addig nem nyugszunk meg, a mig ezt meg nem tudjuk. Azaz soha sem nyugszunk meg. Az öntudatra ébredt intelligenciának nincs nyugodalma ezen a világon. A szellem az igazi Ahasverus. — De

nemcsak a szellem bolyong, czél és nyugalom nélkül. Egytől egyig bolyongunk a születéstől a halálig. Vajjon csak a születéstől a halálig? Hát mi volt a születésünk előtt? Mi lesz halálunk után? Ezt sem tudjuk megmondani, de hisz ezen nincs mit csodálkozni, mert azt sem tudjuk kifundálni, hogy hol vagyunk most és mit kell tennünk most.

Tehát: edite, bibite! — Ezt sem bánom, csak látom be ennek is a célját.

Rossz uton járok; mindenütt célt és értelmet keresek, pedig ugylátszik sehol és semminek sincs értelme és célja.

Mindegy: felemelt fővel, erős léptekkel előre törtetek. Részben hasonlítok a a Salamon üres buzakalásához, részben az ókor hőseihez hasonlítok, a kik mögött ott áll a mindenség kora: Zeüsz, — valójában pedig a sehol nyugtot nem találó szomorú Ahasverus vagyok.

Dr. Bárány Gerő.

LADY VALE.

Angolból fordította: AMICA.

(Folytatás.) (42.)

XIV.

— Ez bánt engem — nagyon bánt! — Nem tudom, hogy viseljem el. És ő azt mondta, hogy senki sem volt —

— És nem is volt, midőn ő azt írta — szakítá félbe Ponsonby megnyugtatólag. Ez csak olyan ideiglenes aberráció, ami a férfiakat megszállja, midőn az egészségük nincs rendben.

— Én mondtam magának, hogy Stafford kisasszony nagyon szép és ő azok közé tartozik, aki mindig első kell, hogy legyen. Russell gyenge volt és szenvedő és éppen olyan hangulatban, hogy a Stafford kisasz-

zony szépsége által meg legyen igéztve, aki hőst csinált belőle és tény, hogy neki leírhatatlan búbajos modora van.

Az nem jelent semmit, de természetes, azt Russell nem tudhatta és képezté le volt bilicselve.

— De az nem fog tartós lenni és a leány nem nézne reá, ha Vale a lábainál térdelne. Neki czim kell — ugy értem, hogy nagyobb czim mint amilyen a szegény Russell és ur kastély, szép vagyonnal. Nem, nem — ne törődjék sokat azzal ami csak elvonuló felleg!

A legjobb volna Russellel minél előbb megesküdni és őt elvinni és ápolni, hogy az egészséget visszaszerje. A betegség tesztet őt oly szépségyessé.

— Midőn ő érezni fogja, hogy a lépés meg van téve, a többi gyorsan megy beteges képzelődéshez hamar el fogja felejtetni és ő ismét a régi Russell lesz.

Ponsonby ezt a tanácsot adta Kórának mielőtt távozott és az elhatározta, hogy — hasznára fordítja.

Aztán Londonban ment és bizonyos dolog után tudakozódott, aminek az lett az eredménye, hogy rövid idő alatt megudta azt a tényt, hogy Stafford kisasszony az utóbbi időben százezer font értékű vagyont örökölt, hogy ez a vagyon biztosan van elhelyezve, de teljesen az övé.

Ponsonby megnyitni látta maga előtt a világot és a jövő róza színben ragyogott előtte.

Egy olyan feleség, mint Florence! Egy nagy vagyon. Mi az amit ő nem tudna végrehajtani?

Ekkor tekintete egy felbontatlan levélre esett, melyen a czimet egy ez időre előtte ismerős kéz írta. A levél Kórától jött. Felbontotta és elolvasta.

A Russellel történt interjújának az elbeszélését tartalmazta és a szavakkal végződött.

— Ó nem fogja megmondani, de én — én azt hiszem, hogy ő halálisan megunt engem.

HEVESY JÓZSEF műasztalos
 elvállal minden e szakba vágó munkákat,
 tervezést és költségvetéseket
 saját műszaki irodájában készít.

KITŰNŐ MINŐSÉGŰ, GŐZBEN SZÁRÍTOTT
PARKETT
 ELADÁSA
 KOLOZSVÁRT.

709. 50—50

Gyár és PARKETT nagy RAKTÁR
 egész kocsis rakomány □ mtré á 2 kor. 60 fillér,
 kisebb mennyiség □ mtré á 2 kor. 80 fillér,
 készpénzfizetés mellett.

dig elmulasztatatlant szükségét érezzük, hogy a gyár üzleti könyveiből összeírt statisztikai adatok beszéljenek helyettünk, melyek a folytonos és fokozatos emelkedést világosan feltüntetik.

A munkások átlagos létszámának kimutatása:

1898 évben a gyári munkások száma	247
1899 " " " "	250
1900 " " " "	320
1901 " " " "	396
1902 " " " "	460

Munkásoknak kifizetett évi munkabér összeg kimutatása (főkönyvi számlából):

1898 évben	74.538 K. 48 F.
1899 " "	87.320 " 30 "
1900 " "	111.016 " 58 "
1901 " "	154.849 " 13 "

Emke gyűjtők jutalékának kimutatása:

1898 nov. 1-től decz. 31-ig	92 K. 06 F.
1899 jan. 1-től decz. 31-ig	1765 K. 58 F.
1900 jan. 1-től decz. 31-ig	6681 K. 08 F.
1901 jan. 1-től decz. 31-ig	7801 K. 42 F.
1902 jan. 1-től júl. 31-ig	3575 K. 97 F.

Összesen 19916 K. 11 F.

Az eddig gyártott Emkegyűjtők mennyisége jóval túlhaladja a 60 millió darab dobozt, mely eredménnyel nemzetgazdasági szempontból egy millió korona tökével gyarapodott a nemzet vagyonra.

Kétségtelen óriási harcot folytat a külföldi gyufagyárak jogtalan vetélkedése ellen, mivel minden felforgató felhasználnak ezek, hogy a magyar gyűjtőt ismét hazatlánná tegyék.

A gyár berendezése a képzelhető legmodernebb. Bámulbatba ejtik a szemlélők azok az emberi kezűgésséggel dolgozó, folyton zakatoló gépek s kivált az utabban beszerzettek, melyek közül említésre méltó a Paulson-féle doboz gyártó gép, mely az eddigiekkel szemben annyiban tökéletesebb, hogy a doboz készítését és a cizmek ragasztását, a mit eddig két külön gép végeztet: ezen új gép egymaga végzi. Ezen gép 30.000 drb. teljesen kész, cizmekkel ellátott külső dobozt készít napi 10 órai munkaidő alatt. A gyár három ily gépet szerzett be és tart üzemben. A mellett a régi dobozkészítő gépek is üzemben vannak.

Különösen feltűnő, egy külön munkaterem közepén elhelyezett, egy belga mérnök által feltalált, hosszú mártó gép, mely a rámba foglalt gyűjtő szálakat egy gözzel melegeített paraffin oldatig, ott automatikusan 2-3-szor bemártódnak, innét tovább vízi lehűlés végett aztán egy mindig egyenlően kavart és melegített gyu-masszába mártogatja. Ezen gép segítségével ki van zárva a gyűjtők rossz minősége, mindig egyforma és jó minőségűt biztosít.

Eddig a paraffinba és gumasszába való mártást kézzel végezték. A paraffin olvasztása és a gumassza melegítése szabad tűzen történt. Mindezek egy mindig egyenlő gyártás és minőség akadályát képezték, mert a munkások, vagy sokat, vagy keveset mártották a szálakat. A paraffin vagy tulhűvött, vagy nem volt eléggé felmelegítve s így a massa minősége szenvedett kárt, ha nem volt egyenletes hőmérsékkel melegítve és kavarva.

A dobozok töltésére, a mi kézi munkával drágább és nem mindig megbízhatóan egyenletes — Jönköpöngből doboz — töltő gépet szerettek be, melynek darabja 24000 K. került, ezzel a svéd-fajta gyűjtők dobozba helyezése most egyenletesen történik.

A múlt évi nyereség 30.891.39 K. volt, mely összeget a részvény-szelvények beváltására s a alapszabályszerű %-ra és egy tűzkár-tartalék alapra fordították.

A melyen tisztelt igazgató választmány alázatos szolgálói: Molnár István Beregszászy László.

Azt hiszem, hogy a szabadságért akár mit készséggel adna. Néha oly szerencsétlen vagyok, hogy nem tudom, hogy mit tegyek, amár senki előtt sem árulom el magamat. Ha nem szeretném őt oly kétségbeeséssel, akár holnap lemondanék róla. Néha úgy érzem, mintha előbb vagy utóbb annak kellene megtörténni.

Midőn távol vagyok tőle dühös vagyok de mihiely visszamegyek hozzá a régi szerelem erőit vesz rajtam és úgy érzem, hogy inkább meghalnék, mint hogy róla lemondjak!

Mit tegyek? — Tanácsoljon! Ha más valaki volna akit igazán szeret, igazságosnak érezném megengedni, hogy menjen ahhoz. De Stafford kisasszony! Mintha nem elég bajt és ártalmat okozott volna már neki!

És az ön állítása szerint, ő csak játszik Valeval és ha házasságra lépne, Vale még szegényebb lenne mint a milyen mostan és Valton udvar még jobban tönkre menne. Az egész oly bonyolodottnak látszik, de ő most nem akar velük megesküdni. Talán majd karácsony után.

De az messze van, szinte hat hónap múlva, addig várni oly véghetetlen hosszú időnek látszik és azazalt oly sok minden történhetik. Russell most haza megy mihielyt teheti. Már ma ment volna, de oly lázas volt hogy a doktor nem engedte. De nem sokára elmegy.

A doktor azt mondja, hogy a mi házuk nagyon zajos neki. És akkor nem tudom, hogy mikor fogom ismét látni vagy — hogy mi fog történni. Nagyon szerencsétlen vagyok.

Ponsonbynak az arca bajjósátlag el-sötétült midőn e sorokat olvasta. Felkapta a pennát és rögtön válaszolt.

— „Édes Weston kisasszony. Ne csüggedjen. Holnap vagy legközelebb holnap után legyek én meglátogatom kegyedet.

Eddig nem akartam megmondani, mert nekem sem volt megmondva és senkinek sem szabad ezt a bizalmas közlésemet elárul-

A magyar huszárok becsülete.

Provokálták a huszár gyalázót.

A huszár, ha közös is a mündérja mindig magyar marad. Büszkeségünk nekünk a huszár, sok esatának háborúnak dicsősége fűződik a nevéhez, virtusához.

Nem csoda hát, ha az osztrákok, akik nem valami kedvesen gondolnak a huszárra csupa tradícióból, szidják a mi huszárainkat s ha lehet s módját ejthetik, iparkodnak be-kenni mindenféle reichsrati kifejezésekkel.

A múlt héten is, hogy az osztrák kormány asszisztálta a huszárokat a galiciai lengyel rutén parasztlázadók alatt, eme asszisztálásért Breiter osztrák szocialista képviselő a Reichsrathban oly kifejezéseket használt a huszárokról, hogy azok mindenre, még a Reichsrath tagjaira is inkább ráillettek, mint a világ első katonájára.

Az osztrák képviselő ur nyelvöltögetéseit a magyar parlamentben Rákosi Viktor visszaveregette s Széll Kálmán miniszterelnök helyeslően Rákosi felszólalását, szintén elítélte a Reichsrath illetlen hangját.

Mindez azonban csak *közjogi* védelme volt a magyar huszárnak, az igazi megtorlást az inzultusért magok végzik el, mint Bécsből táviratozták, 16-ik huszárezred két tisztje provokálta Breiter képviselőt az osztrák parlamentben használt kifejezéseire.

A provokálás kétszeres volt, első sorban a huszárságon ejtett sértésért kérték elégtételt, másodsor az a huszártiszt kérték elégtételt, akit Breiter a beszédjében megnevezett. Breiter a maga részéről segédül Czalowszky levéltári igazgatót és Webersfeld városi hivatalnokot nevezte meg.

Breiter a kihíváskor kijelentette, hogy mielőtt a kihívás felett határoz s mielőtt segédeknek direktívákat ad előbb tanácskozni fog a parlamenti körökkel.

Egy lemebergi távirat szerint, Breiter megbízottai kijelentették, hogy egy népképviselő, a ki a közérdek szempontjából beszél, nem *vonható felelősségre és nem is kötelezhető arra, hogy nyilatkozatait fegyveres elégtételt adjon.*

LEVÉL.

Szaj- és körömfájás.

A Szolnok-Doboka vármegyei hivatalos közlönyéből olvastam, hogy azon vármegye Csáki-Gorbói járásában 4 község fertőzve lett a ragadós szaj- és körömfájás betegség által; sajnos most már az 5-ik községben. Szótelke községben is járványszerűleg lépett fel, — ezen betegség miben léte megállapítása végett f. hó 21-én délnem ki is szállottam, a jelzett betegséget 3 udvarban járványos betegségnek állapítottam meg.

Az ilyen könnyen ragadó betegségek hirtelen elterjedése oka első sorban a gazda községek, másodsorban az előjáróság hibáján alapszik, nem az állatorvost, — a mi-ből ugyan nagyon kevés van, — hanem szorát, komáját stb. keresi fel, s erre aztán legelőgazdák mindenfelől a beteg-látogatók, körül állják, tapogatják a beteg állatot, így ruhákkal, lábbelikkel s mosdatlan kezükkel haza mennek, saját marhájukba oltják be a betegséget, s ez így megy tovább-tovább. A műveltebb gazdaközönség pedig — tisztelet a kivételnek — nem tartja be az elrendelt óvó intézkedéseket, különösen pedig a zárlatot. Csodálkozhatunk-e akkor a szegény, földhöz ragadt földmivelőn, — a kit legtöbbszor szükség féltészerít — s ha átéli a törvény határait.

Nem vagyunk különül a határ-örökkel sem. Ez is csak idővesztgetés és haszon-nélküli dolog. Meg mondom miért: ki-

ni, de Stafford kisasszony ha még tényleg nem jegyes, de rövid idő múlva az lesz, A legnagyobb tévedés volna Russellnek a szabadságát vissza adni. Ő egy beteges képzeletért tönkre tenné az életét és az anynyékért elveszítene a lényegét. Ne féljen idővel minden rendbe jöni. Az amin most maga keresztül megy éppen csak egy kis kellemetlen válság, de nem sokára meglátja, hogy a dolgok eligazodnak.

Ezt a levelet rögtön postára tétette; aztán leült a két karját az asztalra téve, nagyon rut és gonosz kifejezéssel az arcán.

— Milyen különös, hogy Watchett Billel éppen most találkoztam! — mondá fél hangon és az összeszorított fogai között beszélve. Az a fickó nem sokára itt lesz, ha szavát tartj — akasszák fel! — Vannak emberek a kik a múlt életükből nagyon sokat tudnak. Azonban, a hogy a dolgok alakulni látszanak, Billnek hasznát vehetem. Tehát ma este adok neki pénzt és nem huzok ujjat vele. Lehet, hogy valamelyik napon dolgot adok neki. Ő a pénztért mindent meg fog tenni és ügyesebb gazembert soha sem láttam. És ő tud megbízható lenni midőn a fáradságot arra érdemesnek találja. Igen — én nem fogok Bill gazdával veszekedni.

A következő nap Ponsonby ismét Railtonban találta. — Érezte, hogy az a játszma a mit ő játszott, a legnagyobb óvatosságot, ügyességet és ravasszágot kívánt.

— És ő azt, ha lehetséges ügyességgel és finomsággal akarta végrehajtani; ő nem volt eléggé gonosz, sem eléggé makacs, hogy erőszakos módszereket kívánjon alkalmazni midőn a diplomácia elegendőnek látszott. És ő ebben az irányban a saját tehetségében nagy és indokolt bizalommal volt.

Kóra nagyon szép volt midőn vele találkozott, de viharos kifejezéssel az arcán. Elhamarkodva irt levelét félig meddig megbánta. Néha nem tettett neki, hogy Ponsonby bele avatkozott az ő ügyeibe, amár ő adott neki jogot, arra, hogy azt tegye és nagyon sokszor kért tőle tanácsot.

rendeli az esküdt, bíró a határ-örököt, s betanítja, úgy, a hogy tudja, de hogy fejében tartja-e, vagy nem, a miket előjárója rád bízott, azt a legjobban bizonyítja a következő eset:

A napokban egy bivaly-bonczolásra egy fertőzött községben áthaladva találkoztam egy 13—14 éves fiuval. Kérdem tőle hová méssz? azt feleli ő határra, a bíró rendelte ki. Hát aztán mi teendőd van? Hogy strázsalják, volt a válasz. De mégis csak mondott valamit mire kell ügyelned, erre azt felelte, ő csak annyit tud, hogy ő strázsa. Így kellett betanítanom a fiut teendőire.

Akárhány izben ki sem állanak, ha ki állnak is pár órát heverésze s el megy dolgozra, vagy lopva haza.

Igy állunk a határ-örökek, kik azt tartják legtöbbször, hogy az én falum ugy is tele betegséggel, mit törődjek a más bajával. Nézetem szerint ezen eljárás czélhoz nem vezethet, hanem igen az, ha nem a fertőzött községet szorítanak örökösre, hanem ennek körközségeit, ezek őrzikék saját határait, mert éppen nekik áll érdekeikben, hogy állatjait, határait megvédjék a fertőzéstől.

Örökl csak is olyan egyéneket állítanak ki, a kiknek van félteni valójuk, kiknek érdekükben áll, hogy községük állategészségét ügyet megvédjék.

Igy hiszem az örökös csélhoz vezető, az ellenőrzés pedig jó, lelkiismeretes és eredményes lesz.

A fertőzött községek őrei mitsem érnek, pedig 4—6, sőt több emberre is van szükség a községből kivezött összes utakhoz, míg a községeknek 1—1 őrt kell kiállítani a határszélre, még is több eredményre van kilátás, — mert ők aztán határait közélébe a fertőzött határról, vagy az ők állataikat legalább 50—50 m-re közeledni nem engedik.

Pánczél-Cseh, 1902. október 23-án,

Szervézsiusz Károly.
kör. állatorvos.

Halottrablás a fővárosban.

Elfogták a rablót.

Budapest, okt. 28

Hogy mily értékeket és mennyi készpénzt hozott Paál magával, azt a jogutódok nem tudják megmondani, de megközelítőleg jelezték, hogy a veszmémi takarékpénztárból október hó 1-én felvett 55 ezer 409 koronát s ennek 354 koronát kitévő kamatait, valamint értékpapírokat, sorsjegyet, betétkönyveket is hozott magával. A rendőrség a nyomozat során beszerezte a törvényszéki boncteremből elhunytak összes ruháit s azok között a mellény belső zsebe bevarrva, de alól feltépve találtak. Ebből arra következtetett a rendőrség, hogy ezen zsebben érték lehetett s azt a hullától ismeretlen tettes lopta el.

A nyomozás során megállapították, hogy mikor a déli vasut budai pályaudvaráról a hullát beszállították a boncterembe, a mellény zsebe nem volt feltépve. Ez alapon foly a nyomozás tovább.

Először is a hullát szállító egyén és kocsi véteket figyelembe. Ezek közül Bencze Pál tolmacegyei, értényi születésű 21 éves r. k. nőtlen hullaszállító kocsi, aki Pataki hullaszállító cég alkalmazottja, beismerte, hogy Paal mellényének belését a boncterem udvarában ő tépte fel és abból egy két borítékot vett ki, amelyben 15—16 darab 1000 frtos bankjegy volt. Beismerte, hogy ezen összegből lakáskiadó-nőjének, Viga Ignácéné sz. Szumanon Katalin gólgárdi születésű 25 éves r. k. nőnek 2 darab 1000 forintot adott, továbbá a vele lakó Bencze Julia tamási születésű 19 éves foglalkozás nélküli hajadonnak szintén 2 drb. 1000 frtos adott. Egy drb 1000 frtos felváltott, abból ékszereket ruhaneműt vásá-

— Russell holnap haza megy — mondá. Beteg vagy nem beteg, ő nem marad tovább. Az orvost elhivtuk, azt remélvén, hogy a a Kingston ur nézetén lesz és azt mondja, hogy Valenak itt kellene mondan, hogy kellő gondozásban részesüljön; de az a helyett nem tesz egyebet, csak azt sürgeti, hogy Russellt Valton udvarba vigye vissza. És Russell nem tudja eltilkolni, hogy alig várja, hogy mehesen. A többiek nem látják ezt a vágyódását. Az ő szelid komoly modorában ő mindig udvariasan beszél, de én átlátok rajta. Ő halálisan meg unt mindnyájunkat. Én nem hiszem, hogy ő e házba valaha ismét belépjen — kivéve a menyegzői villásgreggélire!

A leány hangja a nevetés és zokogás között megtört.

Kórát nem volt nagyon bajos megnyugtani — csak azokat az érveket kellett ismételni melyeket oly szívesen fogadott és értésére adni, hogy mily nagy vétség volna befolyásoltatni magát azzal, a mi nem egyéb — az elyengülő idegek által keletkezett beteges képzelődésnél.

Ponsonby nem habozott Kórát arról biztosítani, hogy Russell eleinte nagyon boldog volt a vele való eljegyzésében és hogy ez az új fejlődés elmúlt mihielyt az egészsége helyre áll és hogy a Russell jólétét és boldogságát ez a házasság fogja biztosítani.

Miután Kórát megnyugtatta és szelidebb kifejezést hozott vissza a szemébe, Westonehoz ment és hosszasan beszélgetett vele, a Russell egészségre vonatkozólag teljesen megnyugtatta, annak a szükségességét fejtegette, hogy a jegyesek elég gyakran lássák egymást arra nézve, hogy a következő hónapokban a látszatot fenntartsák és a világgal tudatni kell, hogy az esküvő karácsony után fog megtörténni.

De ő nem egészen azt mondta — jegyzé meg Westonné. Olyasmit mondott, hogy karácsony utánig az egész dolgot függőben kellene hagyni, hogy lássa —

(Folyt. következik.)

rolt. Ebből is találtak nála 53 drb 20 koronást. Azután elment édesanyjához, öz. Bencze Istvánné sz. Midl Erzsébet fehérmegeyi Szolgaegyháza községhez tartozó pusztákra és ott édesanyjának átadott 11 drb 1000 frtos, amelyről azt állította, hogy a lövésnyen nyerte, de később bevallotta, hogy egy hullától lopta. Benczené a 11 drb. 1000-es és értéktárgyakat előadta mind.

Bencze Pált a rendőrség letartóztatta s a mai napon az ügyészséghez kísértette.

IRODALOM.

Örmény anekdoták és egyéb apróságok czím alatt 1902. évi december hó elején a magyarörmény-ség anekdota kincseinek és érdekesebb hagyományainak újabb tömegét fellelő második kötet fog Szamosújvárt megjeleni. Torjedelmére nézve harminczöt-negyen nyomatott ívet tartalmazó kötet lesz, melyben a szamosújvári vonatkozású anekdoták és apróságokon kívül, a kolozsvári, décsi, tordai, marosvásárhelyi, mármaros-szigeti, nagy-bányai, budapesti, békési és egyes vármegyék községeiben szétszóródottan élő örménység anekdotái, szállóigéi stb. lesznek bemutatva.

A kötet előfizetési ára bérmentes postai küldéssel 2 kor. 20 fillér, bolti ára azonban 3 korona özv.

Az előfizetési pénzek dr. Bányai Elemér — Szamosújvár címre küldendők. Gyűjtők tíz előfizető után tiszteletpéldányban részesülnek.

SZÍNHÁZ.

Pogány Gábor.

(Ferenecz Ferenecz drámája.)

Tegnap egy fiatal drámaíró nem közönséges munkája került színpadra. Nem tudt ugyan még a mesterek raffinerájával konstruálni, s a drámai bonyodalnak labirintusában biztos kézzel evezni, de „Pogány Gábor”-ban még és egy határozott tehetség bontogatja szárnyait. Biztos és csalahatatlan jele ennek a drámai helyzetek felépítésére szablonos banalitásoktól mentes nyelvezete. Alakjainak természetessége és meséjének realis színezete. Nem csapong a fantázia világában; s izlése megvédi attól, hogy rendkívüliségek keresésével feje tetejére állítsa az embereket, a kiknek életét a drámai ütközet színterére hozza. Logikus rendben, következetesen dolgozik s szinte magyarázni igyekszik az eseményeket, a mi lassuvá teszi a cselekvény menetét s vontatottá az előadást.

A darab meséje röviden abból áll, hogy Pogány Gábor őseitől maradt uradalma: Pogány vára felett, a hitelezők huzzák a halál harangot. Pogány Gábor nem szentimentalis ember ugyan, a ki a családi ereklyék és az ősi fészék elpusztulásán zokog — sőt ellenkezőleg szigoruan kozmopolita — a ki nek mindegy, hogy Pogány várában ősei porai felett lovagoljon-e, vagy pedig Amerikában gépt építsen. Ez ugyan egy cseppet sem vall magyar karakterre, s ugy hirtelen alig tudok számot adni, hogy Öméltósága miért akkora kozmopolita. Valószínűleg, hogy az utolsó felvonásban érkező és őt Amerikába hívó sürgönynek több jog-címre legyen. Édes anyja öz. Pogány Péterné éppen az ellenkező érzelmeket vallja. Idegessé lesz annak hallatára is, hogy valaki őseitől öröklött birtokát elveszíti, vagy elhagyja. Pogányvárban él Pogány Anna, a Pogányok távoli szegény rokona, a kibe Gábor szerelmes, de mint amolyan realis ember azt hirdeti, hogy az érzelmeknek is gátat lehet vetni, mint az árvíznek. És egyelőre csakugyan „irányítani akarja az érzelmeiket még pedig olyan formán, hogy mivel gyöngöden szerető édes anyja kétségbe esnék, ha a pogányvári uradalom fellett megütnék a dobót, érdekházaságra igyekszik lépni a gazdag Lindner Bertával. Közben pedig a szegény Pogány Annát eljegyezteti a szintén gazdag Kovács Zoltánnal. Azonban ugy látszik, hogy az érzelmeiket még sem lehet „irányítani” mert a két-tes eljegyzés után egyszerre hatalmas erővel lóhog fel realis, számító szívében a szerelem. Érti hogy késő, de mégis szét akar tépni minden akadályt. Itt válik egyszerre érdekessé a dráma. A közönség feszült érdeklődéssel várja a bonyodalom megoldását, a szerző pedig egy regény elmondatásával mentegetődik, hogy nem talál kivezött utat abból a bonyolult helyzetből, a melyikbe alakjai kavarodtak. A helyzetet nehezé teszi az a körülmény is, hogy Anna szintén szenvedélyesen szereti Gábort, de eddig egymásnak azt be nem vallották. A drámai csomót Anna tragikus önfeláldozása metszi ketté. Mialatt Gábor a család jelenlétében meséli a ő szerelmének és életének történetét — Anna megérzi, hogy a szerző kritikusi helyzetbe jutott s azzal fejtájás ürügye alatt eltávozik s a vízbe öli magát.

Ezzel végződik a darab.

Ekkor már mindenki tudja a váltó s Pogány Gábornak új mesébe kell kezdenie, hogy Lindner Bertával is, Kovács Zoltánnal is elhitesse, hogy a kis Anna buskomorságból ölte magát a vízbe, mert különben megakadunk azzal, a mit ő elhallgatott. De tekintettel arra, hogy Lindner Berta nagyon szereti Pogány Gábort — Kovács Zoltán ur pedig nem valami zseni — hihetőleg sikerül rendezni Pogány Gábornak a további ügyeit is.

Ebből a hiányos vázlatból is kitűnik,

hogy a drámai megoldás a „deus ex machina” közrejátszásával sikerült csak a fiatal, talentumos szerzőnek, a ki darabját a drámai hatás és a színpadi stíl nagy érzékével írta meg. A kik Ferenecz Fereneczől még ezen a téren kiváló alkotást várnak, azok bizonyára nem fognak csalódnai.

A darabot jó előadásban láttuk. Általánosságban beszélünk, s egyes apróbb hibákra ezuttal fölöslegesnek tartjuk kiterjeszkedni. Szakács Andor (Pogány Gábor), Tólvölgyi Margit (Lindner Berta), T. Halmi Margit (Pogány Anna), izléssel és sok művészi öntudatossággal oldották meg feladatukat. Laczkó Aranka (Pogány Hermin), Palotay Piroksa (özv. Pogány Péterné), Váradyné és Pap Mihály játszták meg a nagyobb szerepeket, mindannyian a közönség tetszése mellett. Deszéry a tisztartó epizód szerepében tűnt fel s arattot tapst nyílt színen is. A kisebb szerepeket Heltai, Szeghő, Miklósi Margit és Cserényi Adél játszták. A darabot ma ismétlik.

A dezenter. Rákosi Viktor bohósága vasárnap délután kerül színpad félhelyekkel.

Felhő Klári-t Rátkay László kitűnő népszínművét adják vasárnap este a czimzserphben Sugár Arankával.

Királyfogás. holnap teljesen új betanulással kerül színpad, melyben az énekes személyzet teljesen részt vesz. A közkeletűségű operettet pénteken páros (28) sz. bérleti előadásban megismétlik.

Turchányi Olga — Oroszországban.

A babaarcu naiva, ki a kolozsvári Nemzeti Színházról Budapestre a Magyar színházhoz szerződött, aztán egy párizsi brettire vetődött. Most — Oroszországban van, Charkowban, ahol a Hotel Prosperin *Olga de Odijon* név alatt dalogat, mint orfeuménekessé, a mint egyik budapesti lap írja. Ez értesült arról, hogy a földtűnő szép, de nálunk kevésszeresű művészsasszony csak amugy aratja az orfeumi babérokat a hívőországban. Most már csak az a kérdés, hogy ha Oroszország egészen magának akarja követelni a sikereket daskáló Olga de Odijont, hogyan sikerül majd rábizonyítanunk a tengerszemű vitás művésznőre, hogy Olga de Odijon voltaképpen Turchányi Olga.

A vidéki színészeti szubvenziója ügyében ankét lesz a belügyminiszteriumban. Az új budgetben ugyanis 34 ezer forinttal nagyobb segélyösszeg van fölvéve, mint tavaly. Vagyis a vidéki színészeti állami segélye jövőre 26000 forint helyett 50.000 forint lesz. Már most igen fontos kérdés az, hogy a fölemelt segélyt milyen arányban osztják szét a vidéki szintársulatok, illetőleg vidéki szingagzatók között A módzatok megállapítása, illetőleg megbeszélése czéljából Festetics Andor gróf, országos vidéki színészeti főfelügyelő, tanácskozássra hívta össze a vidéki színészet vezetőit. A fontos tárgyu értekezlet november hó 5-én lesz a belügyminiszteriumban.

Az unitárius egyház évi rendes közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

— Harmadik nap. —

Kolozsvár, okt. 29.

Tegnap délután tartott főtanácsli ülésen szőnyegre került a lelkesi nyugdíjszabályzat ügye és a befizetések. Élénk vita után a nyugdíj általánból évenként elhatározottak, hogy 50%-kal többet adnak ki. Elfogadtattak még az egyházközségek és körök szervezéséről, a gazdaságok kezeléséről, a kölcsönadásról szóló szabályzatok. Az eszperes választásokról szóló javaslat szerint az eszperes választások jövőre periodikusan ejtetnek meg. A dékáni állás betöltéséről a főtanács fog gondoskodni választás után és nem ugy, mint a multban sorrend szerint.

A tábori lelkesek állás szervezésénél odadöntöttek, hogy ezirányban megkeresik a kultuszminiszteriumot, miután a hadügyminiszter az unitárius tábori lelkesek beállítását a tavaly megtagadta.

— Utolsó nap. —

Kolozsvár.

A tegnap félbeszakadt tanácskozásokat ma folytatták. Első sorban kiosztattak a segélyek 317668 K. értékben, az államsegélyből, Baldácsy alaphól, Dávid Ferenecz alaphól, Zsuki alaphól. Megvittatták a konviktsi szabályzatokat, s a papnevelő-intézet rendszabályait. Egyháztanácsosokká felavatták dr. Ferenecz Józsefet és dr. Nagy Zoltánt. Több apróesprő ügy tárgyalása foglalta el a még hátralévő időt. A déli órákra letárgyaltak teljesen a programnak még hátra levő pontjait.

Több tárgy nem lévén, délután 1 óra tájban a gyűlés véget ért. Ferenecz József unit. püspök a gyűlés végével elmondta záróbeszédét megköszönvén a tagok szíves érdeklődését és ügybuzalmát. Utánna Kelemen eszperes tartotta meg magasszárnyalásu hálaladó imáját.

A jelen voltak lelkesen megjelenezték az elnököket, kik mindvégig figyelemmel és érdeklődéssel kísérték a gyűlés lefolyását s tapintatosságukkal s helyes vezetésükkel rajt voltak, hogy a tárgyalás egyöntetű, sikeres, eredményes és áldásos legyen az egyházra nézve.

A nagyközönség becses figyelmébe ajánljuk

MINDENFÉLE.

— okt. 29.

— **Darányi a Székelyföldön.** *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter, aki a kolozsvári vasúti állomásról tegnap reggel a 6 órai gyorsvonattal utazott el, mint tudósítónk jelenti reggel 8 órakor érkezett a székelykocsárdi állomásra, a honnan Radnót-ra utazott ahol *Sándor* János főispán s a székely akciózó kormánybiztos, *Bedőházy* János országgyűlési képviselő, *Vildyos* főszolgabíró, *Bornemissza* báró uradalmi kormányzó, *Deák* Igné úr uradalmi intéző s a katolikus státus uradalmának tisztikara fogadta. A miniszter a többi közt megismerlőtte a mult évben épült tutaszatót, amely tizenöt ezer koronába került és a cement-gyárat, Radnóthról a miniszter *Mezőkapusra* kocsizott, ahol a főispánnal megebedélt.

— **Adomány a Szt.-György szoborra.** Dr. Haraszthy Gyula egyetemi tanár 8 korona esküdtészi díját a Szent-György szobor javára ajánlotta fel.

— **Gazdasági munkák és segítő pénztár.** Br. Bánffy Ernő, Szabó József, Ajtay Géza, gr. Bethlen Ödön, Szent-Iványi Gyula, br. Jósika Gábor, Gaál Elek, gr. Béli Kálmán, Gaál Albert, Matskássy Pál, Felits Zoltán és Gaál Gyula kolozsvármegyei nagybirtokosok felszólították intézkedni Kolozsvármegye birtokosaihoz, a melybe arra kéri őket, hogy vegyenek részt a hatóságok által tudomásukra hozandó, községükben vagy esetleg a szomszédos községekben tartandó falugyűlésen, mely folyó év november vagy december hónap fog tartatni, engedjék el a községükbeli gyűlésre gazdasági családjeiket is. E gyűléseken a lelkész, tanító, vagy népserű birtokos, avagy a körjegyző fogja népies módban irt füzetből a pénztár intézményét megismertetni. Intézkednek a gyűlésen maguk is buzditó szavakat a néphez, világosítsák fel arról, hogy mily hasznos rájuk ha a pénztárba beíratkoznak.

Minden lehető alkalommal figyelmeztessék a népet az intézmény üdvös voltára, nyérjék meg bizalmukat, állják be a takarékosági hajlamot, kapacitálják arra, hogy a pénztár rendes tagjai sorába belépjenek.

A gazdasági munkások, napszámásoknak a pénztárba belépését igen megkönnyíti azon birtokos, ki évenként ugyanazon munkásokat szokta alkalmazni, ha azok felvételi díját (14—35 év közt 2 korona, 35—50 év közt 4 korona, rendkívül tag díját 1 korona) helyettük és kívánságokra a község előjárásánál befizeti, s akkor midőn munkájokat igénybe veszi, a velők történt megállapodás alapján, mint felpénzt levonja keresményükből. Az ily birtokos a pénztár intézményének hathatós támogatója, mert a nép az egy összegben fizetendő felvételi díjakat tudja legnehezebben befizetni.

Nagyban előmozdítja a pénztár tagjainak növelését a birtokosok, ha gazdasági munkásokkal, napszámásokkal olyanokat alkalmaznak elsősorban, kik a pénztári tagságot tagsági könyvekkel igazolják; s ily elhatározásukat a birtokosok a nép tudomására hozzák.

Azon birtokos, ki érdemes gazdasági családjeit a pénztárnál sajátjából biztosítja, elérí azt, hogy jobb családjei lesznek.

Azon birtokos ki a pénztárnak alapító tagja (egy alapítvány legalább 50 korona) alapítványával a pénztár vagyonát gyarapítván elősegíti azt, hogy a pénztár később még nagyobb segélyeket nyújthasson.

— **A rendőri zavargások törvényszéki tárgyalása.** Újabb tanukat idéztek be a mult év augusztus elején történt rendőri zavargások ügyében folyamatba tett vizsgálathoz. A tanu kihallgatás nov. 11-én d. e. 8 órakor fog történni az igazságügyi palota 112 sz. szobájában.

— **Az első közös műhely Kolozsvárt.** Kolozsvárt, a hol az ipar egy évtized óta oly rohamos pangásnak indult, örömmel lehet üdvözölni, minden olyan akciózt, a mi a fejlődésnek s az élet nagy versenyével való haladásnak némi jelét adja. Ilyen kezdeményezés a kisebb asztalos mesterek részére berendezett közös műhely. E műhely a kézi erőt pótló munka gépekkel van felszerelve és hajtó erőre van berendezve. A gépeket a Szamos malom árának vízi ereje hajtja. Szegény asztalosok, a kiknek nincs módjuk arra, hogy iparuk sokdéliségéhez a megkívánt költséges gépeket beszerezék, ide hozzák az anyagot s csekély díjért a kívánt gép rendelkezésükre áll. Ez által a kevésbé vagyonszamos asztalos is abba a helyzetbe jut, hogy szorgalma, tudása és ügyessége ép úgy érvényesíthet, mint a saját nagy műhelyével berendezett iparosé. Ilyen munka gépekkel felszerelt, közös műhelyt Hegedűs Sándor volt miniszter készült Kolozsvár iparosai részére felállítani. Mielőtt azonban erre vonatkozó tervét végrehajthatta volna meg vált a türelmét. Egy ipari szakra még is létesült közös műhely. A megalkatás és berendezésért *Hevesy* József műasztalos illeti az elismerés annál inkább, mert e közös műhely felállításá által a saját műhelyével is versenyképes teszi a nálánál fiatalabb s kisebb anyagi erővel dolgozó társait. Hasonló közös műhely létesítése, közös munka gépekkel, kívánatos lenne a cipész iparban is, hogy a módlingi, karlsbadi cipzőket rendre ki lehessen szorítani és itheren készült árukkal pótolni.

— **A Dávid Ferencz-Egyházi sorjáztékán** október 25-én megkezdett sorjáztékán a következő számok nyertek: 1202, 399, 2740, 1261, 434, 147, 1102, 892, 265, 1568, 2368, 1692, 550, 2790, 2344, 1626, 1897, 1524, 1071, 1528, 982, 689, 2742, 2413, 1924, 993, 2034, 2928, 979, 492, 52, 33, 1341, 1994, 1619, 2732, 2107, 1413, 210, 1170, 2989, 2780, 11, 1245, 2590, 1801, 2678, 2098, 1700, 364, 711, 104, 1349, 1616, 76, 2711, 151, 383, 1606, 1006, 513, 290, 2915, 2760, 1521, 846, 1476, 350, 49, 880, 914, 1560, 694, 2859, 2619, 12, 2077, 969, 137, 2877, 428, 163, 499, 85, 673, 1893, 1197, 1121, 454, 821, 1936, 1636, 466, 2680, 2705, 227, 167, 2939, 1778, 2576, 471, 2513, 1301, 2119, 1322, 1970, 1269, 1148, 1949, 1828, 1427, 2632, 2945, 1919, 1797, 2697, 748, 2022, 1702, 927, 1597, 258, 956, 2445, 212, 2542, 1006, 2047, 697, 586, 2990, 132, 447, 47, 1891, 162, 814, 1900, 2522, 1401, 203, 2655, 1023, 165, 2073, 357, 972, 194, 2264, 2277, 3526, 1926, 2921, 689, 140, 2828, 2518, 1946, 2023, 1819, 2419, 246, 2728, 898, 1402, 836, 2554, 731, 402, 1471, 2842, 1146, 37, 773, 2231, 656, 2072, 1814, 1785, 1825, 1411, 1441, 808, 1425, 341, 2752, 2424, 812, 2202, 2201, 1780, 2118, 690, 2122, 2241, 2453, 2015. A nyeregműtárgyak a sorsjegy bemutatása mellett átvethetők Kolozsvárt, Rózsá-utca 2. sz. alatt Boross Györgynél.

— **Bajok a kolozsvári jéggyártás körül.** A kolozsvári mészárosok, a kik nagy adót, vágóhídi illetéket, hűtő kamarai díjat

fizetnek, panaszkodnak, hogy a kolozsvári jéggyártás még mindig nem működik úgy a mint kellene. Nem állít elő elég jéget, nem hűti le a kamarák hőmérsékletét. A kamarákban most is 6—8 fok a meleg. Több mészárosnak tetemes mennyiségű hűsítőjele ismételtén megromlott a kamarákban. Bajok vannak a közvágóhídi jéggyártás körül, a melyek elenyészésére nagyon szükséges és kívánatos, mert nemcsak a mészárosok károsodnak érzékenyen, hanem károsodik Kolozsvár városa is. Vegye eméllőgra Szvacsiná Géza kir. tanácsos, polgármester a kezébe a dolgot. Vizsgálja meg a helyszínen az állápotokat. Fogantositasson a város és a mészárosok érdekében olyan ideiglenes intézkedéseket, a melyek a helyzetet javítanak s a további károsodástól a várost és a mészárosokat megóvhatja. A mennyiben bebizonyulna, hogy a jégkészítő gép nem felel meg a várakozásnak, ez iránt a mű felállítását, a Rökk István czeget kell felölősségre vonni.

— **Apahidai tanulók a kolozsvári orsz. történelmi ereklje-muzeumban.** Apró 10—14 éves fiúk és leánykák, köztük oláh születésűek is, az állami iskola növendékei, számszerint negyvenen, kora hajnalban felkeltek. Kis tarisnyájukba elemosziát pakoltak a szülők. Így felkészülve Orosz Endre igazgatójuk vezetésével elbezonáztak Kolozsvárra. Ide érkeztek, már kora reggel 7 óra előtt. Itt első látogatásuk helye a tornanavó épületben levő ereklje-muzeum volt, melynek tálatait megismerlők. Tanítójuk és vezetőjük: Orosz Endre, a ki e muzeumban már teljesen kiismeri magát, annyiszor s oly tüzetesen tanulmányozta ezt, hogy a gyermekek értelmi felfogásához mérten magyarázta a magyar nemzet szent kegyeletének egyes tárgyait. Elmondotta nekik az egyes tárgyakhoz fűződő történelmi részleteket. A gyermekek lelkesedtek a magyarázatokra. A muzeum megismerlése után a növendék sereg a Mátyás király lovas szobrát és a város nevezetesebb épületeit ismerlők meg. Orosz Endre igazgatót tisztelet és elismerés illeti azért, hogy a növendékek lelkebe a nemzeti érzést ily praktikus és követésre méltó módon vezeti be.

— **Karácsonyi áru bazar Kolozsvárt.** Az erdélyi iparpártoló szövetség Sándor József orsz. képviselő elnöke alatt tartott legutóbbi gyűlésen sürgette, hogy az iparosok által a m. é.-ben kezdett karácsonyi bazar az idén is létesíttessék.

Bár mily kezdetleges volt is a mult évben első kezdeményezés, a közönség azt rokonszenvvel fogadta s a mit itt mekapott, azt szívesebben vette, mintsem külföldi portékákért adjon ki pénzt. A szövetség egy vélekedett, hogy e kiállítás évről-évre való megismétlése által alkalom nyújtatik arra, hogy az iparos meg tudja azt, hogy a közönség mit óhajt, viszont a közönség is tájékozódik a felől, hogy mit vásárolhat itt be?

A kolozsvári ipartestület elnöksége ebben a tárgyban szombaton délután gyűlést fog tartani.

Kíváncsok lenne, ha olyan karácsonyi gyermekjáték tárgyak, melyek Kolozsvárt nem készülnek, más hazai város gyárából is állíttatnának ki, hogy ezáltal is az osztrák ipari tárgyak vételét lehetőleg el lehessen kerülni.

Az áru bazárt minél korábban kellene megnyitni. Főleg a könyvkötők és más iparághoz tartozó disztárgyaknál a szemre nézve tetszetős kiállításra nagy gondot kell fordítani.

A kiállított, eladásra szánt tárgyak — árait úgy kell meghatározni, hogy azok ára lehetőleg ne legyen magasabb hasonló osztrák áruk áránál. Mert a hazafiságnak mi helyt *külön dra* van, a vételtől a közönségnek nagy zöme tartózkodik.

Igyekezzenek az iparosok nagy forgalom mellett érní el azt a hasznót, a melyre rendszerint csekély eladásnál spekulálnak. Ezekkel az elvekkel kell össze hozni a karácsonyi áru bazárt.

— **Szent Antal árvái részére** létesített gyermekmenház javára október 30-án, csütörtökön esti 6 órakor a róm. kath. főgymnázium dísztermében felolvasási estély lesz. Felolvasást tart dr. Márky Sándor egyetemi tanár.

— **A halálos ítélet hatása az elléltre.** A kolozsvári kir. törvényszék egy köztisztviselőben álló bírja, most, a Friedrich féle ítélet alkalmából el mondott egyet-mást a halálos ítéletről. Szerinte kegyetlenség az, hogy a kimondott halálos ítélet után három negyed évig a halál félelem borzasztó kínjait szenvedtetik az elléttel. Az eljárást a végleges ítélet meghozataláig gyorsítani kellene.

Gyorsan folyik a statarium alkalmával az ítélet után a kivégzés. Rendszerint jelen van a hóhér is. Az ítélet három napon belül kihirdetendő. A kihirdetett ítéletet azonnal végre is hajtják. Hunyad megyében a régibb időkben a lopások rablások és gyűjtogatások nagyon napirenden voltak. E miatt statariumot hirdettek. Petroszenyian hamarosan fel is kötöttek egy gonosztevőt. Törvény elő került két 20 éven felüli oláh legény is. Kecséket loptak, de utóbb elbocsátották. A törvény értelmében ki kellett volna végezni a két szívedt. A bíróság sajnálta őket. A zeljárásujabb tanuk kihallgatásra való beidézésével késeltették. Ez alatt eltelt a három nap. Az íratokat át-tették a rendes bírósághoz. Ez fél évi fegyházat szabott a fiatal tolvajokra, kik amott akasztófára kerültek volna.

— **Új primási palota a budai várban.** Az új primási palota építésének régóta vajudó ügyében, mint a "Hircsarnok", jelenti, a napokban döntő fordulat állott be. Vaszary Kolos bíboros hercezeprimás ugyanis már évek óta tervezi, hogy a budai várban új primási palotát építtessen, mert a jelenlegi úri-utcai hajlék régi rozoga berendezésével és szűk helyiségeivel sehogysem felelt meg céljának. Hajdan, amikor az országgyűlés Pozsonyban ülésezett, igen széles és csejőljának megfelelő palota épült az ország akkori székhelyén. Most, hogy a törvényhozás a székesfővárosban székel, már csak azért is indokolt, hogy az ország első főpapjának megfelelő otthona legyen, ahol méltóképp fogadhatson. De az új palota építésére mind-éddig hiányzott a pénz. Hosszas tárgyalás után most végre megtalálták a költségekre a kellő fedezetet. A hercezeprimás a kormány hozzájárulásával eladta pozsonyi palotáját 320 ezer koronáért. A budavári régi primási palotát pedig átveszi a belügyminiszterium, melynek egyes osztályai úgy is bérházakban szorongannak. A pozsonyi és budavári palota

értékéből vásárolják meg a primási polota csejőljaira kiszemelt telket, mely a budavári koronázó Mátyás-templom déli felén terül el és szemben van a pénzügyminiszteri épülettel. A primási palotának, a már elkészült tervek szerint, három homlokzata lesz, még pedig a Szent-háromság-térre, a Halász-bástyára és a Tárnok-utca-ra néző. A főhomlokzat a Mátyás-templommal szemben lesz. A monumentális épület költségeit amortizációs kölcsönből fedezik. Az építést a tavasszal kezdik meg és az 1904-ik évben befejezik. Ez év augusztus havában avatják föl az új palotát a Szent István szobor teleplezésével kapcsolatban.

— **Vidéki t. hátralekös előfizetőiket tisztelettel kérjük az előfizetési díj mielőbbi szíves beküldésére, ne hogy a lap szétküldésében akadály álljon be.**

— **Tíz statisztika.** A kormány jelentése szerint a mult esztendőben Magyarországban ama községek száma, amelyekben tíz pusztított, 5900 volt. Ebben az 5900 községben pedig nem kevesebb mint 17,713 tízeset fordult elő. A beoszlás szerint ez a tízérték tíz az ország lakosságának több mint 28 millió korona kárt okozott, amelyből talán negyed, vagy ötödész tért meg a biztosító társaságok után. A tüzeknek természetesen több emberélet is áldoztat esett. Az összegeket halandók száma egy év alatt 84-re rugott. Itt nem lesz érdekelten fölemlíteni, hogy Horvát-Szalovországnak, ahol pedig szintén sok tízeset fordult elő, az égő házakban egy ember sem szenvedett tüzhaltat. A hatóság persze minden egyes tíz után megejtette a vizsgálatot, kutatva az ok után. Így azután most a statisztika elárulhatja, hogy a mult év folyamán alatt az országban 1098 tűz gyújtogatásból, 27 öngyújtásból, 401 villámcsapásból, 855 a gyermekek gondatlanságából történt.

— **Beöthy László sajtópöre.** Beöthy László emlékezetes sajtópöre, melyben Lipóti Károly hírlapíróval állott szemben, valószínűleg újra fogják tárgyalni. — Beöthy ugyanis annak idején megfellebbezte a bíróság ítéletét és a királyi tábla most a bizonyítás kiegészítését rendelte el arra nézve, hogy Beöthy László, mint a nemzeti Színház igazgatója nem volt-e közhivatalnok? Amennyiben azt állapítják meg, hogy közhivatalnok volt, úgy a bíróság illetékeltlenül járt el, mert ebben az esetben az esküdt-szék elé tartozott volna a per. A királyi tábla határozata következtében most beszerzik azt a szerződést, mely gróf Keglevich István intendants és Beöthy László között ennek hivatalba lépésekor létrejött és a melyet a belügyminiszter jóváhagyott. Ha ebből az derül ki, hogy Beöthy László csakugyan közhivatalnok volt, úgy újra fogják tárgyalni a pert, még pedig esküdtészek előtt.

— **A prágai nemesség gyártó.** Müller Alajos prágai gazdasági szakértő és nemességgyártó manipulációiról mindig több és több derül ki. Évek során át gyártotta a nemessleveleket oly családok számára, kik őt felkérték arra, hogy szerezzen nekik nemességet. Megjegyzendő azonban, hogy ezek a családok mind jóhiszeműleg cselekedtek, mikor Müllerhez fordultak, a ki nagy „szakértő” lévén nemesi dolgokban, rávetett az illetőket, hogy miért nem járnak utána annak, hogy nem ebből és ebből a nemesi családból származnak-e, mert ez esetben nekik is joguk lenne a nemességhez. Közvetlenül Müller ajánlkozott, a ki az illetőknek kikutatta a család-fajukat, kimutatta a család ősszekötöttét, szóval okleveleket, nemesi leveleket, anyakönyvi kivonatokat, régi királyi rendeleteket stb. hamisított. Ezzel a manipulációjával félmillió koronát harcolt össze. Űzelmeire részint úgy jöttek rá, hogy Prágában fölűnt, miszerint ott az utóbbi években nagyon sokan kértek régi okmányok alapján nemességet s e nyomok lassankint Müllerig vezettek, a ki maga nemes ember és lovag, részint pedig Csáky Vidor gróf révén pántant ki a titok. Csáky gróf a kamarasságot akarta megszerezni, mivelből tudvalevőleg 8 apai és 8 anyai őst kell kimutatni. Az erre vonatkozó kutatásokat Müllerre bízta. Müller természetesen vállalkozott rá, a helyett azonban, hogy igazán utána nézett volna a dolognak a levéltárakban, vagy az erre alkalmas helyeken, hol bizonyára hamisítatlan okmokat szedhetett volna össze, egyszerűen hamisította a szükséges okmányokat, hogy annál kevesebb legyen az önköltsége. Csáky gróf azonban nem kapta meg a kamarasságot, sőt tudaták vele, hogy az okmányai hamisítva vannak. Az ő jóhiszeműségéhez kétség nem fér ugyan, de magyarázatot kértek tőle mégis, hogy honnan szerezte az okmányokat. Csáky megnevezte Müllert. Müller áldozatait (köztük Mettalt osztrák képviselő, kitől 20,000 forintot esalt ki, Bathazik tábornok s mások) most egymásután tessék le talni nemesi előnevüket. Megjegyzendő, hogy Müller igazán szakértő az oklevéltanban s nagy tudós, a ki azonban visszádt a tudományával. Most ez a pör Prága szenzációja. Tegnap kezdtek tárgyalni s csak a vádlévkend föl-olvasása hat óráig tartott. A tárgyaláson a védő katasóri kifogást tett, azt kívánva, hogy az ügyet a büntető törvényszéktől tegyék át az esküdtbírószékhez. Az ügyész felszólalása után a törvényszék elhatározta hogy a katasóri kifogás dologban a tárgyalás egy későbbi szakában fog határozni.

— **Három szabadban élt.** Komáromból írják: A város legőregebb asszonya, özvegy Fuksza Vendelő, született Frank Mária október 25-én meghalt. Százhat esztendő volt. A legutolsó ideig jól hallott és látott, csak a lába gyöngült el. Férje, aki ezeltől tizenöt évvel szintén százhat éves korában halt meg, a szabadságharcban egy magyar sereg élelmezője volt s felesége is folyton mellette volt a táborban. Az asszony Kosuthot Klapkát és Görgeyt személyesen ismerte.

— **A négerék s a lineselés.** A napokban megint meginsultek egy néger Dal-lasban (Texas). A szerencsétlen főzők, Dudley Morgan, erőszakot követett el Mac Kay munkásnak a feleségén s aztán megszökött. Vérébekkel üldöztek s egy moosaras vidéken meg is csípték s a vasuton diadallal vitték vissza. Az „örvendetes eseményről” valamennyi szomszéd helyiséget táviratlag értesítették s így mikor a vonat az állomásra berobogott, már 4000 fegyveres ember várakozott az áldozatra. A shorifet szépen megkérték, hogy ne alkalmatlankodjék s ő elég bölcs volt ezt a tanácsot követni. Erre a megkötözött néger Mac Kay lakására vitték, az asszony felsimerte benne a tettet, mire a néger tördelatosan bevallotta a bűnét. Kivítették, egy, a földbe ásott vaskaróhoz láncolták, száraz fadarabokkal körülrátták, s megkezdődött a mulatság. A szerencsétlennek kidégtek a szemét, testét össze-vissza égették izzó fával, szóval szándékosan lassan kínözték. A tömeg folyton azt ordította, hogy nem szabad gyorsan megölni, hanem kínözték oly lassan, a mint csak lehetséges. A néger irtózatosan ordított s rimákolódott kínözték, hogy inkább löljék agyon. Mikor már elvesztette az eszméletét, Mac Kay, a ki az egész mulatságot vezette, meggyújtatta a máglyát. A felesége, a ki egy kocsin ment ki a látványossághoz, végignézte az egész kínözt. Arról, hogy a gyilkosokat felelősségre vonják, szó sem lehetett, mert a déli államokban nem akad zsűri, mely a lineselöket elítélne. A gyilkosság után a néger-ek gyűlést tartottak, s Barnett államügyész, ki

maga is néger, azt mondta, hogy nincs már messze az idő, mikor az Egyesült-Államok tíz millió szerezene nyíltan föllázad a lineselés ellen. Az utóbbi tizenöt esztendőben 2500-nál több néger férfit, asszonyt és gyermeket lineseltek meg a legrettentesebb kínokkal. Barnett végzetlő azt mondá, hogy a néger az önvédelem terepére lép, miután belátta, hogy a törvények semmiféle védelemben nem részesítik.

— **Cognac-kal fűtött gépkocsai.** A perza sah különös szenvedéllyel üzi az automobil-sportot. Már tudniillik annyiban, hogy tucatszámra vásárolja össze a gépkocsikat, valami nagy rekordot azonban nem igen ért még el. Legnagyobb ritkaság, ha a sah valamelyik automobiljában kis utat tesz meg, de ilyenkor is csak igen lassan eresztí neki kocsját. De ezért szenvedélyesen gyűjti a gépkocsikat, mint például más a levélbélyeket. Londoni tartózkodása alatt is vásárolt vagy féltuczat fedett gépkocsit, melyek üveg-falakal vannak ellátva. Ezeket az üveg-falakat tetszés szerint lehet felemelni. Sportörökben a következő anekdotát meséli a sah automobiljáról: Mikor első gépkocsija megérkezett Párisból a sah rögtön lement az udvarba, hogy új kocsját megnézze. Alig állott azonban előtte, ráparancsolt a gépészre: „Fűtsék be a gépet, amilyen gyorsan csak lehet”. Az egyik udvari embere alázatosan megjegyezte, hogy az egész palotában nincsen alkohol. „Mit, nincs alkohol?” „kiáltott a sah izgatottan „hát az én kitűnő cognacom? Kell annál jobb alkohol? Rögtön hozzanak fel egy üveggel a pinczéből.” „s így a sah első automobilját „Fine Champagne 1868”, cognackal fűtötték be.

— **Fejedelmi udvarokból.** A dán trónörökös tegnap délután 4 óra 50 perczkor Wildpark-Stationba érkezett. Megérkezésekor Vilmos császár fogadta. A pályaudvaron megjelentek még a rendőrség képviselői, a tábornoki kar és az első gárdaezrednek egy százada. A császár és a dán trónörökös szívesen üdvözölték egymást, azután eléptek a díszszálad előtt, miután a zenekar a dán himnusz játszott, majd a palotába hajtottak. — Sarolta meinin, geni naghercegné, a német császár nővére férjével, üdvartásával együtt legközelebb gróf Szapári Pál látogatására Magyarországra jön. A meiningeni naghercegné közel egy hétig szándékozik a gróf családjánál időzni. — Mint a „Vossische Zeitung” jelenti Szófiából, a bolgár és román udvar között, úgy látszik, közlekedés van folyamatosan, amely nemcsak abban fog kifejezését nyerni, hogy Károly király látogatást tesz Ferdinánd fejedelemnél. A látogatás valószínűleg Ruszokuban fog megtörténni. — A „Daily Telegraph”-nak jelentik Kopenhágából, hogy a dán legközelebb több európai udvart meg fog látogatni; január 15-én Rómába utazik és négy napig marad ott; onnan Cettinjébe és Athénbe, esetleg talán Konstantinápolyba is el fog menni.

— **Az angol katonák sorsa.** Az angol katonát, a kit népies nyelven Tommy Atkinsnak hívnak, a délafrikai háború tartama alatt ugyancsak ünnepezték a szigeter-szágnak. A nép büszke volt hadseregére, lépten-nyomon ünnepelte a visszatrő ezredeket, költők ódákat és dícsimuszokat zengtek tiszteletükre s az állam nagylelkűen gondoskodott jólétükről. A háború végétével az angol katonák ismét páriává süllyed. A közkatona Londonban megvetett egyén s tisztességes vendéglőben, színházban nem tünrik meg jelenlétét. Arról pedig, hogy az ob-sitosok tisztességes foglalkozást kapjanak, szó sem lehet, mert általános az a hit, hogy a ki a tábori élethez szokott, tisztességes polgári munka végzésére többé nem alkalmas. A szolgálatban levő katonáknak nemkülömben szomorú a sorsuk. Egyébb munka hiányában durva munkák végzésére használják őket, zsoldjuk pedig édes-kevés. A háború végétével elbocsátott katonák most szörnyű nyomorban tengődnek. Nap-hosszat London utcáin lézengenek s enni-válójuk sincs. A minap két kiszolgált katona az éhségtől és nélkülözéstől félholtan rogyott össze. Londonban most tiltakozó meetinget akarnak rendezni érdekükben és méltán, mert e hihetetlen állapot nem méltó a nagy angol nemzethez.

— **Téhenfogat.** New-Yorkból írják: Miss Laura Rienzi, egy dúsagdag braziliai hölgy, a kinek extravagáns mulatságokban telik kedve, a minap kéthétfőhére és szépen fel-ciczomázott ténétől vont csinos szekéren jelent meg az 5-ik avenue, fogatokkal telt kocsiutján és furcsa kocsiával nagy feltűnést keltett. A new-yorki utcagyerekek nagy zsvajgással rohantak a tehenes-kocsi után az előkelő társaság tagjai pedig szájatátva és megbortránkozva szemléltek a tréfás miss legújabb extravaganciáját. Végül a mulatságos jelenetnek s felszólította a misst, hogy döcögjön hazafelé utcai botronyot okozó téhenfogatával. A miss azonban nem teljesítette a rendőrtiszt parancsát s felkérte a tisztviselőt, hogy mondja meg neki, — miféle — szabályzat tiltja meg New-York polgárainak, hogy tehenektől vont szekeren kocsiázzanak. A tisztviselő természetesen nem tudta megnevezni az illető paragrafust s kénytelen volt bevallani, hogy erre az esetre vonatkozólag nincsen tiltó határozat. A braziliai miss ezután háborítatlanul folytatta útját.

— **Finnországi anyagi viszonyai.** Finn testvéreinkről egy idő óta hallgat a krónika. Tudjuk, hogy az orosz fennhatóság alatt nem a legjobban folyik dolguk, sok üldözésnek vannak kitéve. A látszat ujabban azt mutatja, hogy — lehetséges, hogy Miklós czár békés politikája révén — talán mégis nyugodalmas az életük. Mert életkintve politikai helyzetétől, mint egy előttünk fekvő statisztikai kimutatás is bizonyítja, anyagi helyzete igen kedvező. A mi az állam adósságait illeti Finnország jóformán a legkedvezőbb állapotban levők közé tartozik. 373,604 km² területe és 3,000,000 lakossága mellett az államadósságuk majdnem semmire mondható, amennyiben az utolsó év adatai szerint 90,000,000 koronát ha tesz is, az államvasutainak értéke által tulföldözve van, nem is említve az államirtokokat, vagatlan erdőket, melyek roppant kiterjedéssel bírnak. Így a pénzének rendes kamatlába 3 százalékos s a felvett kölcsöneit tisztán csak az ország természetes kincseinek racionálisabb kiaknázására fordíthatja.

— **Major ténázmaster f. év november hó 2-án téli tanfolyamát a „Torna-Vivoda”-ban megkezdte.** Bővebb felvilágosítás az üzemek kirakataiban, vagy lakásán fostor 12. sz. II. emelet 25. ajtó nyerendő. Boston-cursust és boston-jourókat fog rendezni.

— **„Kazár földön”, Bartha Miklós könyve megrendelhető az „Ellenzék” kiadóhivatalában. Ára: 2 korona.**

LEGUJABB.

Az, *Ellenzék** táviratai, telefonütdösítései és sürgönylevelei.

Darányi misisizter utazása.

Maros-Vásárhely, Okt. 29.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter tegnap délután fél 4 órakor városunkba érkezett. A miniszter kocsin érkezett M.-Kapusról és midőn az Erdélyi szálló előtt kocsiából kiszállt, a közönség megjelenezte.

Az aradi sikkasztás.

Budapest, okt. 29.

Aradról jelentik a Magyar Távirati Irodá-nak: Az aradi pénzintézetek igazgatói mindent elkövetnek arra nézve, hogy az aradi Ipar- és Népbanknál előfordult sikkasztás a helyi piacot ne rázkódtassa meg. A kifizetés egész nap akadály nélkül folyik. A hír ma reggel szivárgott ki, de az intézet belső emberei már két nap óta tudtak a sikkasztásról és azonnal hoztattak egy millió frtot, azon czélból, hogy ha a sikkasztás kitudódnék és a pénztárt megrohannák, a kifizetésben fennakadás ne történjék. Az intézet csabai fiókjának ma délben szintén küldtek nagyobb összeget.

Politikai hírek.

Budapest, október 29.

A képviselőház megint egy hétig nem tart ülést. E vákáczióknak, habár azt az ellenzék idézte elő, legjobban örvend a kormány és főleg annak feje, Széll Kálmán, kit az utóbbi időben sok málör ért s azoknak kiheveréséhez idő kell. Legérzékenyebben süjtötte a miniszterelnököt Polonyi nyilt levele, mely az egész országot bejárta s mindenkit meggyőzött arról, hogy a paktumot más-ként magyarázzák az aláírt felek, mint a miniszterelnök, a ki az osztrák parlament munkaképtelensége folytán bajba jutván, a maga javára szeretne mindent kimagyarázni belőle. A mi azonban nagyon nehezen fog menni, mert a közvélemény a Polonyi pártján áll s még a kormány belső emberei között is nagy nézeteltérés uralkodik e tekintetben.

Politikai körökben megvannak győzdöve, hogy ebbe beletörjék a miniszterelnök bicskaja s uralmának *aldásaiban* nem sokáig fog még az ország része-sülni.

Hirdetmény.

A kolozi magy. kir. állami ménegazdaság kolozsusztai gazdaságában:
32 darab hizlalásra alkalmas kisorolt jármos ökör,
52 „ 3-4 éves feljavított kos,
40 „ folyó toklyó ürü szabadkézből eladatik.
Megkeresésekre bővebb felvilágosítással szolgál „a m. kir. állami ménegazdaság intézősége“ Kolozsusztá u. p. Kolozs.

Az állatok megtekinthetők Kolozsusztán vasut állomás **Kolozs-Kara**, hová előzetes bejelentés esetén venni szándékozók részére fogat küldetik.

Közvetítők (ügynökök) nem díjaztatnak.
Kolozsusztá, 1902. október hó.

M. kir. állami ménegazdaság Intézősége.
1149 4—5

Sz. 2549—1902.

k. i.

Pályázati hirdetmény.

Csik vármegye gyó-tölgyesi járásba keblezett, 6201 lélek számmal bíró Békás nagy községbe üressedésbe jött községi orvosi állásra ezenel pályázatot hirdetek.

A községi orvos évi javadalmazása 1200 kor. fizetés, 200 kor. lakbér illetmény, vagy ha a község olyannal rendelkezik fog természetbeni lakás, s a közegészségügyi törvény értelmében a községi orvos is községi által közösen szabályrendeletileg már megállapított látogatás és fuvarozási illetmény, a mennyiben ténykedése két kilométeren túl igényelne kiszállást.

Kilátásba helyeztetik esetleges fizetésjavítás, valamint a faiparral foglalkozó kereskedők által a munkások és családjaik ügyében tett látogatások külön évi díjazása is és végre a kézi gyógytár tartására a legmesszebb menő engedély megadása van kilátásba helyezve.

Felhívom pályázni ohajtó orvos urakat, hogy az 1876. XIV. t.-cz. 143. §-ban előirt képesítésről szolló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeket f. évi november 20-ig annyival inkább adják be, mert elkésve érkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Gyergyó-Tölgyesen, 1902. október hó 20-án.
2—2

Bogáth,
főszbiró.

Naponta friss Fogas, Kecsege,

Alma!

Többféle fajalma, asztali alma,
télre való, a legolcsóbb árban
csakis

986 9—10

Hajnal J. 
Széchenyi-tér 12. sz. alatt
szerezhető be.Ugyisint jó édes csemege-
szőlő is kapható.

Eladóknak kedvezményes ár.

Vidéki megrendelések pontosan
teljesítenek. Sírónyomim:

Hajnal Kolozsvar.

Alma!

Harcsa, Ponty kapható.

Ruhafestést,
Fehertisztítást,
Fehérnemű mosást,
Agytoll fertőtlenítést

a legolcsóbb árak mellett elvállal

DÁVID ÖDÖN

vegyészeti kelmefestő, ruhatisztító,
ágytoll fertőtlenítő és gőzmosó gyára

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 86—88 sz.

Elvállaló iroda:

Unió és Rózsá-
utca sarkán.

Telefonszám 495.

Vidéki munkák a
leggyorsabban el-
készítenek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Gazdasági Iroda
KOLOZSVÁRT.

(FERENCZY DEZSŐ) Jókai-utca 4 sz.

Elvállal mindennemű megbízásokat, eszköz-
zöl és közbenjár:Birtok vétel vagy eladásoknál
birtok bérletknél.Biztosítások szakszerű felvétele és károk
képviseleténél.Gazdasági termények cikkek és szük-
ségletek eladása vagy jutányos beszerzésénél.Urakalmak és nagyobb bér gazdaságok el-
számolásának szakszerű felülvizsgálatánál.Szeszgyárak, malmok és villanyvilágítási
berendezéseknél különösen előnyös forrásokkal
szolgál.

785. 33—50.

Hirdetések

a legolcsóbb árban

felvétetnek a kiadó-hivatalban!

PÁLLÁN HENRIK
BILLARDA SZTALOS
KOLOZSVÁRT

KOLOZSVÁR, (Ovár) Izabella-utca 4.

szám alatt berendezett üzletben kapható
műhelyben készített új és átalakítottkaramból és fordító aszta-
lok, kávéházi kasszák.Ugyisint dákókat, labdákat és minden
hozzá tartozó cikkek. Elvállalok helybeli
ugyisint vidéken billiartok átalakítását és
új posztóval bevonását és becsereését.Valamint bármilyen asztalos munka el-
készítését és javítását. A jó és pontos elké-
szítési munkámért kezeskedik 1874-ben alakult
szolid üzletem. Egyletek és casinók részére
kedvező rész. fizetési feltételek. A nálam ké-
szült munkákért felelősséget vállalok.Vidéki megbízásokra azonnal válaszolok.
964. 22—30.A ki téli tűzifa szükségletét idejekorán fedezni
kívánja, ne mulassza el

Stotter Jakab tűzifa raktárát

Ferencz József-ut 41 szám alatt,

megtekintni, a hol

4 □ méter I. osztályú búkkfa házhoz szállítva 22 K.

4 □ m. válogatott vastag hántott „ 24 K.

Teljes 4 □ méter I. oszt. búkkfa felaprítva 26 K.

és házhoz szállítva „

Teljes 4 □ méter válogatott vastag hántott 27 K.

fa felaprítva és házhoz szállítva „

100 kg kurtára aprított I. oszt. búkkfa 500

kg-tól felfebb „ 1 K. 50 f.

megrendelhető.

Nagyobb megrendelésnél, megállapodás szerint,
kedvező fizetési feltételek.

Telefon szám 267. 1012 21—30

Laskai Ferencz és fia

KOLOZSVÁRT

Kossuth Lajos-utca 7 szám.

Saját készítményű

paplan, matracz és

ágyhuzatok

raktára, nagy választék

paplan szövetek és lepedő

vásznakban. Elvállalunk régi

paplanok ujja alakítását.

Szőlővessző eladás.

A ki egészséges

peronoszporamentes

1172 1—5 és azért biztosan fogadó

szőlővessző anyagot, kivált

hazai gyökeres és ojtott

Amerikai szőlővesszőt

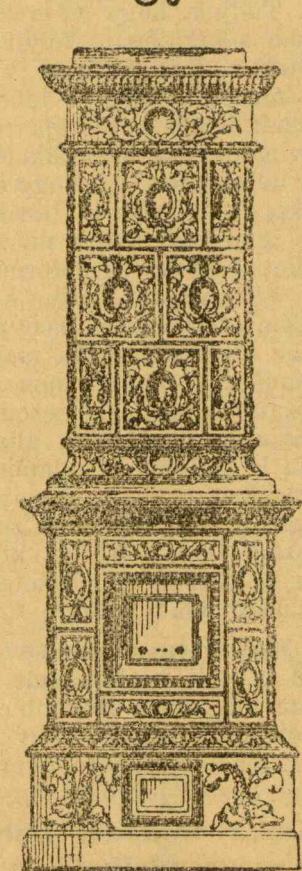
szándékozik beszerezni, az kérje a

szőlővesszőkről szóló név és

árjegyzéket Caspari Fr.-től

Medgyesen, Nagy-Küküllő m.

!! Nagy kályha-raktár !!

Van szerencsém értesí-
tenian. é. közönséget, hogy
Kolozsvar, Kossuth La-
jos-u. 7. sz. a egy dúsz vá-
lasztékú

kályha-raktárt

nyitottam, melyben a saját

műhelyemben, Kóker-t-
u. 14. sz. rendkívül erős és

tűzálló anyagból készültnek

a legszebb Dániel hont

kályhák. Taka-ék tűzhe-
lyek és más elegáns stílikemenzőkén kívül a leg-
jobb és legszebb gyártma-
nyu majolika és ó-németkályhák a budveiszi és bu-
dapesti magyar gyárakból.Kályhák átalakítását, taka-
ritását és javítását pon-
tosan, jóállás mellett elvál-
lalok. Porcellán fürdőká-
dak és falburkolatok ké-
szítenek.

Legújabb háztetőfedő

azbecht lapok.

Tűz és vízmentes, semmi

gondozást nem kíván.

Nagyon tartós és olcsó.

A n. é. közönség hazafas

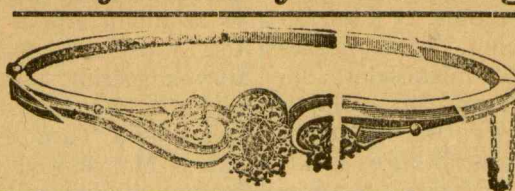
pártfogását kérve maradok

tisztelettel 800. 20—25.

Gecse Lajos.

Telefon 332—297 sz.

Mátyás- király emléktárgyak.

Disznagyar ékszeres készítése
valamint régi ékszerek renoválása.

Sárga János ékszerész műötvös

KOLOZSVÁRT Mátyás király-tér 13 sz.

Dusan berendezett raktárában Arany ezüst és drágakő ékszerek, ezüst neműek nagy választékban
valamint régiségek és erdélyi ötvös mű különlegességek.Külön osztály a legújabb angol, francia, Würtenbergi, Berndorfi különlegességekből
disztárgyak, evő eszközök, kosarak lyrandolok, tálerők, szobrok stb.
a nagyforgalom által. 717. 157.

Rendkívül olcsó árak!! Pontos kiszolgálás!!

Műtaragó asztalos és esztergályos műhely

Monostori-ut 70 szám.

Elvállalok és készítek háló, ebédlő és holt berendezéseket, külön egyes berendési cikkek rajz vagy minta
után minden stílusban, legesekélyebbtől a legnagyobbig, faragott vagy sima képektereteket stb. minden e szakmába
vágó munkákat és azok javítását pontosan felelősség és a mi fő, a legjutányosabb árak mellett.Továbbá bátorodom irántam érdeklődő és megrendelőim figyelmét felhívni vállalatim Jókai-utca 2 sz. (Gróf
Rhédey ház) a hol értékesíteni lehet és a hol raktáron vannak káris rudak, virágoszlopok, kendőtartók, széthuzható
ten-asztalkák, fali vagy álló ruhafogasok, kotta tartók, etagerék, klópli párnák és botokak fali pol-
czok, sétatobok, szivarszipkák és pipaszárak nagy választékban, hordócsapok és dugók, eső és napernyő rész-
letek, melyek oda illesztése gyorsan és pontosággal végeztenek, minden itt elősorolt és itt elő nem sorolt eszakmába vágó munkák
javításai a legnagyobb odaadással és gyorsan végeztenek.Kész lobogók és rudak különböző nagyság és a legolcsóbb árak mellett készen kaphatók vagy mérték után megrendelhetők.
Mivelhogy mind ezen munkálatok saját vezetésem mellett végeztenek, a hazai iparpártolás szempontjából pártfogást kér alázatossággal
971. 14—50.

GERGELY ISTVÁN, KOLOZSVÁRT, Monostori-ut 70. és Jókai-utca 2. szám.

Saját készítmény. BUTOR. Saját készítmény.
A legjobb és stílszerű saját műhelyében készült asztalos és kárpitos
BUTOR RAKTÁRÁT ajánlja

Gaál és Molnár KOLOZSVÁRT, Unió-utca 8 sz. 966. 11—25.

Nagyságos asszonyom!

Tulhalmazott áru raktáram kényszerít hogy
legújabb őszi és téli újdonságaimat mélyen
leszállított árakba b. figyelmébe ajánlom

Mosó bársony mtr. 59 kr.

„ „ mintázott 69—82 kr.

10.000 mtr. Tenniesz Flanel 17½ 19 kr.

Bársony flanel chinéé mintás 39 kr.

200 mtr. 120 cm. széles Tiszta gyapju

Dämentüch és sima chottisch csik-

ruha szövetek 95 kr.

Gloria selyem I. rendű minőség 60

cm. széles 52 kr.

1 vég 23 mtr. Lánczfonal vászon . 5.65 kr.

Leszabott Flanel alsó szoknya . . 75 kr.

Mintákat ingyen és bérmentve
helyben és vidékre.

Kiváló tisztelettel. 914. 23—x.

Herskovits J. Mór,
Unió-utca 6 szám.

Legújabb henger kalapok (cylinderek).

Sándor Ágoston és Társa

uri divat üzlete

Kolozsvar, Mátyás király-tér, Unió-utca sarkán.

Az és őszi téli idényre ajánljuk a n. é. közönségnek b. figyelmébe ujonnan berendezett
raktárunkat.Bel és külföldi férfi és flu kalapok, sapkák férfi és flu fehérneműek, harisnyák
„Dr. Jäger“ rendszerű alsó ruhák.

Nagy Választék nyakkendőkben.

Legjobb minőségű bőr kesztyűk, első rendű hazai gyártmányu férfi cipők, utazó bőröndök,
táskák, szivar, cigarett és pénztárcák, esernyők, séta pálcák, zsebkések, harisnya, és nadrágtartók stb.
Angol és francia illatszerek, pipere árak. 875. 17—50.

Tisztelettel Sándor Ágoston és Társa.

Angol koesi takarók és plaidek, lópokróczok.

Az őszi és téli idényre beérkeztek a legjobb
es legmegbízhatóbb áruim.Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget beoscs
figyelmébe ajánlani legújabb párizsi modelleimet.
selyem, tenisz és gyapju blousokban selyem,
szőrme és gyapju szoknyákban.

Kizárólagos nagy raktár

Smyrna, Argaman, Axminster és

Velvet szőnyegekben.

Ágyterítők, csipke függönyök és

paplanok.

Gyári raktár:

Első minőségű vásznakból.

Asztal és ágyneműekből.

Menyasszonyi kelengyék

a legolcsóbbtól a legmagasabb árú készen raktáron van-
nak. Megrendelés szerint bármilyen kényes izlésnek meg-
felelve pontosan elkészítik. 945. 5—20.Magamat továbbra is a n. é. közönség b. pártfo-
gására ajánlom kiváló tisztelettel

ZSIRAI MÓR

fehérnemű és kelen-
gye áruháza.

KOLOZSVÁRT.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és a legmoder-
nebb anyagokkal dúsan felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtat-
ványok előállítására, melyeknek az izléses külső
belbecsét is emelni van hivatva.

Deák F.-utca.

„ELLENZÉK“ KÖNYVNYOMDA

Telefon 233.

Telefon 233.

De éppen olyan csinál és lehető olcsó árban
készít mindennemű egyszerű nyomtatvá-
nyokat is és ezeknek nemcsak esinos, hibátlan,
hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.Vidéki megrendeléseket a legpon-
tosabban teljesít.